

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

B-lyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35.,
illetve Kispást-tér 4. sz. alatt
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide
intézendők a kiadóhivatalt illető
előfizetés, hirdetésny. nyilttér
és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . . . 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Janosi-utca Ozikora-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal.
Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány u.ján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Haladás.

Nemesak egyes városok vagy vidékek szerint, de egész hazánkban általános a panasz a miatt, hogy a társadalom újabb generációja túlságosan a materializmus elveinek hódol, s hogy az idealizmus, a szépiészeti érzék maholnap végkép megszűnik tényező lenni közéletünk összes ágazataiban. S ezen panasznál alaposabbat ellenünk emelni alig is lehet. Nemesak azért, mert azon tudomány és művészeti szakok, melyek korunkban ugynevezett „gyakorlati“ jelentőségűek, fölöttébb nagy művelésben részesülnek, hanem azért is, mert mondjuk ki nyíltan: a poezis, ethika, aesthetika stb., szóval az abszolút szépiészeti művelői és kedvelői korunk felfogása szerint egyszerűen idealistáknak tartatnak, elveik és munkálkodásaik pedig korszerűtlenségnek gunyoltatnak.

Ha ezen téves korszellem történeti fejlődését vizsgáljuk, lehetetlen azon meggyőződésre nem jutnunk, hogy annak létrejövételében kiválóan nagy része van társadalmunk azon hanyagságának, melylyel a nővilág befolyását a férfinem életére az általános haladás arányában növelni mind maig elmulasztja. Lehetetlen azt tagadni, hogy az idealizmus egész világának érvényesülése az emberiségben, csakis a nők kellő társadalmi helyzete által lehetséges, s lehetetlen azt is tagadnunk, hogy azon óriási erőfeszítéshez képest, mit a férfinem előhaladására nézve újabb korunk kifejtett, elenyészőleg esekély azon tevékenység, melyet a nőnevelés emelése s ezáltal egész társadalmunk összhangzatos és egyenletes képzése tekintetében felmutathatunk.

Igaz, hogy a nő hivatásánál fogva inkább az „otthon“ szűkebb világára van utalva, s hogy nem szükségeli egész teljességében azon sokoldalú képzettséget, mely nélkül a világba induló férfi manapság meg nem élhet, de az is igaz, hogy a gyermekeknevelésnél épen úgy, mint a felnőttek társadalmának életében a közművelődésnek és haladásnak a nők ép oly fontos — vagy talán

még fontosabb — tényezői, mint a férfiak, s hogy erkölcsileg és szellemileg tartalmas s testileg és lelkileg egészséges generációt csak oly társadalom nevelhet, melyben a nők és férfiak egyarányu tevékenysége az egyenlő testi, lelki, szellemi és erkölcsi képzettség folytán biztosítva van.

A mai felvilágosodott kornak társadalmi feladata más nem is lehet, mert csakis ennek sikeres megoldásától várható azon üdvös eredmény, hogy az emberiség életében az idealizmus és materializmus lehetőleg tökéletes, ingatlan egyensúlyban álljon.

Ennek kell a mai kor embere előtt a legelső, a legmagasabb társadalmi eszménynek lennie. És ennek eléréséhez okvetlenül a legelső lépés: a nőnevelés színvonalának emelése legalább arra a fokra melyen körünkben a férfinevelés áll. Ily nagy intelligenciával bíró vármegyében is — mint például Gömör — hol esekély távolságban három-négy férfinevelő felsőbb tanintézet található, nem feltűnő hiánynak látszik-e, hogy felsőbb leánynevelő tanintézet, melyben serdülő leányokat vallási és társadalmi külföldiség nélkül művelt hölgyekké nevelni lehetne, alig akad: s az ezen tekintetben megyénkben talán páratlan helybeli intézet eddig is csak a magántulajdonos kitartó áldozatkészsége által volt fenntartható?

Valóban őszinte elismeréssel kell meghajolnunk városunk intéző köreinek tapintatossága előtt, midőn végre-valahára belátva a helyzet tarthatatlanságát, e kiváló társadalmi kérdés megoldását immár a legközelebbi napirendre tűzte; és bizton reméljük, hogy az e tárgy tanulmányozására kiküldött bizottság azon véleménye, hogy a felsőbb leánynevelő tanintézet felállítását Rimaszombat városa haladéktalanul fogantartsa, a közgyűlés kebelében ellenkezésre találni nem fog.

Az eszmét a mi kis lapunk többször meleg és őszinte lelkesedéssel karolta fel; lelkünket akkor is azon hazafias vágyakozás töltötte be, me-

lyet most — a valóság reményének egy esekélyke sugara örömmé nővel, hogy egy minden ízében magyar és művelt női társadalom birtokában leányainkra pillantva, büszkeséggel mondhasuk nekik biztatóul az élet küzdelmeihez, hogy

„Magyar hölgynek születlett!
Áldd érte sorsodat!
Magyar hölgynek születni
Nagy és szép gondolat!“

L.

Szemle.

Miről is zengene most másról az ének, mint a katonákról, a derék magyar (pardon! osztrák és magyar) hadseregről, melynek ujjonozozni most városunkban vagy három comité ül naponként össze.

Szedik, válogatják össze a sok szép derék legényt, s a sorozó bizottság szentül meg van győződve, hogy ezt a sok szép katonát mind a császár számára assentálják. — Pedig csak a mi szakácsnőink és szobaleányaink számára.

* * *

Az a kósza katona-hír is végigjárta az országos lapokat, hogy Miskolc város 365000 firtos kaszárnyát épített újra, s hogy már ebbe a kaszárnyába fog áthelyeztetni a Rimaszombatban és Ungvárt állomásozó tüzérség is

Hirtelenében most nem is lehetne valami kedvesebb nótát dalolni a mi jó polgármesterünk fülébe, mint ha valaki azzal az újsággal kedveskednék neki, hogy „zsindelyezik a miskolczi kaszárnyát“.

Mert hát ugyan mit fogunk csinálni ezzel a temérdek épülettel, ezzel a sok bolond kaszárnyával, ha üresen talál maradni? Beleöltük a rengeteg pénzt s most megeshetik, hogy maholnap a pókók és esótányok fognak tőle árendát fizetni.

* * *

No de akkor legalább talán majd jut lakás az eddig hajléktalan eszmeinknek is. Szegények

Általános helyeslő beleegyezés lön a válasz.

— Valami tizenégy évvel ezelőtt, — kezdé Kaled, — itt laktam e kis városkában, — Veszedelmes, félelmes hely volt ez uraim abban az időben; fő tartózkodási helye mindennemű rablók, orgyilkos bandáknak, főhadiszállása, különösen ama szenteskedő, ajtatoskodó zsványoknak, kiket Fakirok néven ismer a világ. — Oh uraim! nincs e veszélyes banditáknál nagyobb rablója a földnek, kik jámbor képmutató areuk alatt a leggonoszabb elvetemlést rejtik, s hazug alamizsna kéregetés érve alatt nemesak a szegény, nyomorult köznepet fosztogatják ki, de Hindostán legdusabb s hatalmasabb fejedelmét teszik, ugyszólva adófizetőjükké. — Szinte hihetetlen, mily bandita művészettel tudják e gazok embertársaik előitéletét, tudatlanságát kizsákmányolni és saját hasznukra értékesíteni, hogy rajtuk, mintegy uralkodjanak. Vad érzéketlenségök minden erkölcsi kényszerrel vakmerően képes dacolni, sőt a felmentés, mit képmutató, esaló bűnbánatukkal mindannyiszor újra és újra kiesikarnak, csak még több, vakmerőbb bűnökre, kiesapongásokra vezetni őket. De talán úntatom is a tisztelt társaságot e rablók jellemzésével, hiszen többé kevésbé, hírokból ugy hiszem mindnyájan ismerik.

— Oh igen, — válaszolt B. — nem idegen a Fakir név egyikünk előtt sem.

— Tehát haladjunk tovább, — folytatá Kaled, — ez időben egy régi százados rom, egy már szinte teljesen semmivé lett omladvány, ki tudná miféle hajdani építvény rom maradványa állott jobbra a városka felett. E romomladvány, e százados kötöremlékek között, alig észrevehetőleg távolabbról hosszú, keskeny folyosó vezetett, egy a sziklába vagy inkább már a földbe vájt kis lakhoz, helyesebben odúhoz, mert valóságban csakugyan nem egyéb volt az, egy ronda, sötét, piszkos odúnál, mogorva repedezett kőfalakkal, nyirkos talajjal, alig nyerve felülről olykor egy kis világosságot! a jövőv nap nagy ritkán betévedt sugarától. Itt e világtól szinte eldugott helyen, ez ördög barlangban lakott, elbeszélésem korában, a Fakir felekezett egyik ágának, talán sokak között legfanatikusabb tagja, a messze földön szent hírből állott Abihont. Hogy milyen varázsa volt ez egyszerű névnek, mily nagy e fanatikus szentbe való vak hit, melylyei a nép hozzá ragaszkodott, esupán abból megítélhetik önök, miszerint általán el volt róla terjedve, s az indus a leg-

T Á R C Z A.**A megelégedett élet.**

(Irtá Anekreon görög költő)

Nem kell nekem Gyges király kinsé,
A gazdagnak bűja, baja nincs-e?
Nem irigylem király koronáját
Sem a zsarnok bíboros ruháját.

Sardes ura boldogabb-e nállam? . . .
Balzsam-ártól dúzzad a szakállam;
Fürteimben rózsá sorra füzve
Kebelemből a bú, gond elüzve.

Én bizony csak a jelennek élek,
A jövőtől így se, úgy se félek. —
Azt se tudja senki: holnap él-e?
Jobb azért nem is törődni véle.

Míg tehát az ifjuság, egészség
Kedvez; élvezz, mert eljő a vétség,
Vagy betegség, s akkor Isten üesese!
Nem esik jól semmi, még a bor se!

Fordította: Gergely Károly,
nagybányai lelkész.

A szép indián nő.

— Rajz. —

Messze napkeletre, a mesés India egyik kis városa Budzszerorvban, Gazipurhoz közel, árnyékos fák kellemes hűsében állt egy meleg nyári napon, egy csak néhány tagból álló utazó társaság, kedélyes, vidám eszegezés mellett, uzsonnázgatva, pihenő ki az ázsiai kellemetlen, sokszor épen veszélyes utazás furdalmait.

Szó szót követett, beszéd beszédet ért, a kedélyes társaságban, tárgyban épen nem volt hiány, maga az utazás sok anyagot szolgáltatott eszmeesercékhez, komolyabb, vidámabb epizodok, inna-onnan összeszedetve, fűszertül

egy-két kaland, többé kevésbé kiszínezve, az elbeszélő részéről.

Többek között a társaság egyik tagja, B. szóba hozta az indiánok babonás fogalmait, élénk, sőt kirívó színekkel esztelte azon fanatikus vak tiszteletet, melylyel bálványaik, általán vallásuk iránt viseltetnek, melyen ekkoráig, alig néhány esetet kivéve, a hittérítők minden veszélyt nem ismerő buzgósága, őket a bálvány imádásról leszoktatni, hajótörést szenvedett.

— Az ő megtérítések, — moná, — ha talán megtörténik is, amiben különben részemről nem igen bízom, soha sem lehet valami tartós. — Például az indián nők, — kivéve legfellebb a nem épen tiszta életűeket, soha más felekezeti férfifhoz ragaszkodni nem fognak; többek között, Mohamed követői iránt pedig épen oly nagy bennök az ellenszenv, mely valóban útálatig megy; nem igen lehet rá eset, hogy egy valódi indián nő nőül menjen egy mozlinhez.

— Boesánat uram! — moná egy épen odaérkező rabszolga, — s engedjen meg, hogy egy rabszolgája önnek ellentmondani merészel, de azt ily ridegen állítani talán még sem lehet általában, vannak dicséretes kivételek, esekélyeségem szinte élő példa az ellenkezőre, az én feleségem szinte indián nő, tizenkét éve hogy együtt élünk, és mondhatom, nekem e tizenkét év alatt egyetlen egyszer sem volt okom panaszra, házi békénk, boldogságunk egy pillanatra sem zavartatott meg.

— Igen uraim! az én kedves nőm szinte oly buzgó indián nő volt, mint a többiek, s mégis értem kész volt megtagadni ősei hitét, elhagyni Bramaht és teljes szívvel, lélekkel esatlakozni Mohamedhez, s maig egyike a nagy próféta legbuzgóbb híveinek, s hiszem, hogy egykor bizonyára hűri leend Allah paradicsomában.

— Igazad van Kaled, — válaszolt B. — ez világos bizonyosság mellett, ha így van, a min egyébiránt nincs miért kételkednünk. — De mondhatom, nagyon kíváncsivá is tettél, nagyon is szeretném tudni, hogyan voltál képes nő előitéleteit legyőzni? általán: mohamedán létedre egy indián nő vonzalmát annyira megnyerni? Nem mondanád-e el?

— Nagyon szívesen, — válaszolt Kaled, — ha az uraknak nem lesz ellenére, s kegyesek lesznek egyszerű történetemet meghallgatni. —

háza, pénzügyi palota, esendőrlaktanya, színház, leányiskola majd könnyebben létre jöhet talán. Vagy még kevésbbé, miután azzal is csökkenni fog a város jövedelme.

Megfontolandó . . . mondaná Hamlet. Nekünk meg van is rá időnk, mert négy-öt évig abból még bajosan lesz valami, az alatt meg még csak a jó szent tudja, hogy mi minden történhetik. Még az alatt a tisztelt vármegye is gondolhat egyet s kiköltözkölik a Huszár-terre.

Ilyeneket álmodik ében az ember.

* * *

Különbözik pedig az uborka-idény jó hamar kezd beköszönteni, azt mondhatom. Más esztendőben ilyenkor szent György nap előtt még tömegesen jöttek a sensációs hírek, most meg már mindenben túl vagyunk.

Nyustván vége mindennek, conticuere omnes. Innen nincs mit várni. — A verselő papokat kibékítette Glauk s azóta nincs polémia. — Potentátok és notabilitások beszűntették a halálózást, ők is a bécsi strike-olókkal tartanak. — A főorvos azt jelenti a közigazgatási bizottságban, hogy az egészség dühöng s a hizás járványt fújult. — Rozsnyón papnak megválasztották Terray Gyulát az esperest s így itt is felesleges tovább kombinálni. — Még csak azt sem lehet írni, hogy ekkor meg ekkor zengett az ég először, mert ezzel az újdonsággal az idén már februárban kedveskedtünk.

A dalárdának tehát valóságos mintaszerű tagja vagyok, mert hallgatók akár a sir.

Egyetlen reményem az, hogy a tisztai ág, ev. püspökválasztásból még lesz egy kis veszedelem. Mert ha még az is hamar és békességben bevégeződik, akkor a szerkesztőségben majd úgy osztjuk fel a munkát, hogy a többi ír, én meg olvasok. Civis.

Meghalt a leányzó vagy csak alszik?

E kérdés jut eszembe, a mikor a „gömörmevyi magyar közművelődési egyesület“ némely köreire, különösen pedig a „balogi“-ra gondolok.

Ez egyesület körei azért szerveztettek és alakítottak, hogy ne csak a nevek legyenek meg, hanem lássuk, hogy azok tényleg működnek, mozgó, tevékeny kerekai az egyesület gépezetének. Míg ez nincs meg, addig hiába beszélünk az egyesület tagjainak szaporodásáról és vagyoni emelkedéséről, hiába várjuk, hogy a magyar közművelődés terjedjen, a nem magyar ajku nép nyelvben és szellemben magyarosodjék. Mert ám a rimaszombati központ, még ha annak vezetői oly lelkes férfiak is, a vidéki körök közreműködése és segédkezése nélkül vajmi keveset tehet s a vidéki körök épen, különösen e czéltől szerveztettek, hogy t. i. tagokat és tagsági-díjakat gyűjtsenek, s így az egyesület bensőleg és külsőleg erősödjék.

De hát a vidéki körök szervezése óta azt tapasztaljuk, hogy míg azoknak egy része, milyen p. o. a nagy-rözei és garami kör, kiváló és dicséretes tevékenységet fejt ki és nagy eredményeket tud

felmutatni, más része keveset vagy épen semmit sem tudott produkálni.

Sajnálattal bár, de a mennyiben a balogvölgyi viszonyokat ismerem, ezt kell konstatálnunk az egyesület „balogi köréről.“ — Ezt a kört, mely közel harmincz, jó részben tót ajku községet foglal magában, és pedig Baradezától le egészen Zsípig fekvő községeket, néhány évvel ezelőtt Vitéz Lajos pádári ev. lelkész, egyesületi és választmányi tag, tudta nagy nehezen szervezni, a kinek ebben segédkezet nyújtott Szabó Lajos akkori egyesületi titkár. — A kör szervezésekor oly kevés rendes tagja volt a Balogvölgyön az egyesületnek, hogy ugyszólván maga a választmány, mely 12 tagból áll, képezte a rendes tagok összegét; a választmány maga volt a közgyűlés is.

A kör elnökevé ngs. Máriássy Andor urat sikerült megnyerni. — Annak már közel 4 éve, de a kör mindig olyan állapotban van, mint volt azelőtt. Tagjai alig szaporodtak egy-kettővel; a vagyon nem emelkedik; a hátralékok tudtommal úgy hevernek; választmányi, illetőleg közgyűlés és pénztári számadás már közel két éve hogy tartatott, nem tudjuk, hogy mennyi bevétel és kiadása volt a körnek, milyen most a pénztár állapota 1888 óta? Arról meg épen semmit sem mondhatunk, hogy a kör legalább egy-egy gyermekmenhelyet létesített vagy javára egy jótékony-célú mulatságot rendezett volna. Ez utóbbi egyszerű volt tervben, de ez is meghiúsult, talán azért, mert Balog, a hová tervezetett, magyar, s hogy a magyar közművelődés csak a tótoknak való. Hát a ki így gondolkozik, bizony furesán gondolkozik!

Nem akarom keresni az elmaradás okait, úgy is mindnyájan megfogjuk találni a hallatlan ázsiai közönyben a magyar nemzeti szent ügy iránt. Elég azon, hogy bizony a balogi kör, a melynek igen szép tere és hivatása volna, sehogy sem ad jelt magáról. Mintha nem is existálna.

De kérdem: meghalt a leányzó vagy csak alszik? Reményem, hogy ha pihen is szépen, esendesen és tétlenül, csak alszik és nem halt meg végképen, feltámad még, új életre ébred.

Erre nézve kérünk lüktető erőt a kör érdemes elnökségétől és nagyobb ügybuzgóságot a tagoktól s jobb pártfogást az uraktól és a balogvölgyi közönségtől.

Bizunk is a kör érdemes elnökében, hogy az alvó kört és a visszahúzódó közönséget fel fogja serkenteni hosszú és mély álmából.

Ha pedig lehetetlen volna, akkor a leányzót — a kört — oda kell adni másnak, oda kell esatolni valahová a Rimaszécs-hangonyi körhöz, ne kinlódjék és ne nyomorogjon itt, boldoguljon ott, ha itt boldogulni nem tudott. Ego.

A rimaszombati általános temetkező társulat alakuló közgyűlése.

A helybeli polgárság egyetértő érzelmének és gondolatának hathatós jelét adta a legközelebb mult vasárnap d. e., a mikor 10 órára mintegy 80—120 helybeli jóra való

nagyobb esküt készséggel tette le rá, hogy e szent embernek pusztá lehellete, érintése képes meggyógyítani a halálos beteget, a legnagyobb testi vagy lelki bajban sínlódót. S e vak fanatizmusban leli magyarázatát épen, hogy barlangja valóságos bucsujáró helye lón lassankint a messze környéknek, s innen érhető ama roppant hatalom, melyvel a Fakir, az egész messze környék fölött korlátlanul uralkodott mintegy, míg az őt szinte isten gyanánt imádták. Pedig hát ez emberben, külsejét tekintve, senki sem gyanított volna oly nagy, mondhatni óriási hatalmat, oly imponáló erőt, uralkodni képest egy nagy környék fölött. Testileg a természet egy esodája, egy szörnyszülőtte, törpe egész az összesugorodásig, noha még fiatal, sovány, zörgő esontjai aszott bőre alatt szinte kiülök; egyszóval az egész nyomorék alak, inkább esontváz, mint ember. Utálatos arca, titokteljes sátni vonásaival, még fertelmesebb kifejezést nyerve, szemében a zord vadság mellett ama sardonái hazug alázatosság, mely rendszeren aképmutatás legékesszólóbb bizonyossága szokott lenni, mindezek együttvéve valóban a legnagyobb mértékben félelmissé, borzadályt keltővé tevék ez emberi szörnyet. Különbözik a szörnyetegnek szent hirt, innen óriási hatalma, mind csupa szemfényvesztésen alapult, mindezt oktan, fanatikus, szinte őrzöngésig vitt önsanyargatásának köszönhető. Mint mondtam: a nép tömegesen, egész karaván csoportban kereste fel sötét, undok barlangját, epedve kérte, szent áhitattal fogadta tanácsait, mint megannyi isteni kijelentést. Pedig hát az igazat megvallva, maga ez az egész szent asceta viselő is a legszemtelenebb csalás, képmutatás volt, mindenki tudta, hogy a szent férfiú épen nem él valami önmegtartóztató életet, de igenis egy szép fiatal indus nővel lakik, kitől már több gyermeke is volt, melyek azonban születésük után, kevés időre mind eltűntek, ki tudná hova? Igaz ugyan, hogy e fiatal nőt inkább csak hírből ismerték, látni nagy ritkán, ha láthatta őt valaki, legfeljebb, ha utálatos barlangját, olykor elhagyva, legtöbbször csak azért, hogy a közeli forráshoz vizért menjen, vagy ha egyéb házi dolgai, véletlen épen úgy kívánták, különben rendszeren ott ült barlangjába elrejtözve, elzárkózva, mondhatni még a napvilágtól is.

Részemről, hála érte a nagy Alahnak, egyike voltam azon szereneses halandóknak, kik többször láhták e nőt, a mint gumlahját — korszó — a forrásba megritve, fején a tele korszóval hazafele igyekezett, gyorsan,

nem igen nézve sem jobbra, sem balra, hogy mielőbb houn legyen, sőt én meg is szólítottam, igyekeztem volna beszédbe ereszkedni vele, mindhiába, a szép nő legtöbbször komolyan, sőt komoran hallgatott, vagy legalább is nagyon röviden, szinte gyanakodva felelt, oly tekintetű vetve a kérdezőre, mely az embernek szinte torkán akasztá a szót. Mindezek s általán véve túl félnék, gyanakvó magaviselete, megrettenése a legkisebb megszólításra, önkénytelenül is azt a hitet költö az emberben, hogy a szegény nő bizonyosan egy rettenetes titkos hatalom befolyása alatt áll.

— Szükségtelen is talán mondanom, hogy e gyönyörű nő szépsége, minél többször láttam, annál mélyebb benyomást gyakorolt rám, szóval röviden: szerelmes lettem, a legnagyobb mértékben, elnyomtam magamban az ész minden olykor-olykor feltámadt tiltó szavát, hideg okoskodó böleselkedését, el mindamaz ellenvetéseket, miket vallásom az izlam szigorú elvei égő vágyam ellenébe állítottak. Tudtam bár, a mit mindenki tudott, hogy ő a Fakir titkos neje, de most szentül meg valék győződve, hogy ez ember egy elvetemült gonosz lélek, mélyen sajnáltam a kezei között szenvedő szegény nőt és e sajnálat maga is csak szerelmem erősítésére, növelésére szolgált: én vágyva vágytam őt kiszabadítani ez emberi formába bujt ördögtől. Nem voltam képes több nyugodtan maradni, a vágy tűzött, hajtott. Végre is, a mint egyszer ismét megpillantám a forrástól haza siető nőt, pillanat alatt elhatároztam követni, ha kell egész hazáig, hogy tőle a Fakirról némi felvilágosítást kérjek. Ugy történt, követtem őt egész kunyhóig. Követtem be egészen, átléptem a ronda küszöböt is, félelemmel ugyan, de a vágy erősebb volt félelmemnél. A hölgy ijedten, rémülve tekintett rám, vakmerőségem megdöbbené: először történt, hogy idegen e szent küszöböt átlépni merészelt, az a babonás félelem, mely a Fakirt minden nagy tisztelet mellett is vagy talán épen e tiszteletből kifolyólag körülvette, teljesen elegendő volt, hogy barlangja bensejétől minden idegen kellő távolba tartson. Majd ijedten földre rogyva, összekulesolt kezekkel kért, esdekelt, hogy pillanatot sem veszítve, távozzam, hagyjam el őt, hagyjam el e helyet, nehogy férje, zsarnoka itt találjon, mert e vadállat bosszujától minden kitélik.

— Ez esdő kérelem mélyen meghatott, mondhatni megrendített, szegény nő, szegény bájos teremés, angyal

polgár gyűlt össze a „Három-Rózsa“ nagytermében és közös akarattal, higgadt lefolyású gyűlésben mondotta ki a városunkban legelső temetkező társulat megalakulását. A meleg érdeklődéssel fogadott alakuló gyűlést Szabó József polgár és gazdasági tanácsos nyitotta meg, ki tapintatos beszédében ügyesen adván elő az összejövétel nemes czélját, azonnal korelnök választását hozta szóba. A gyűlés egy szívvél, szájjal kiáltá ki korelnöknek ugyan csak Szabó Józsefet és jegyzőnek Rónay Gyulát. Ezután az ipartestület bizottságában előre okosan megbeszélte alapszabálytervezetet olvasta föl a jegyző. A több pontjaiban már kivonatosan ismertetett alapszabálytervezet egy szakasza lényeges módosításon ment át, amennyiben kimondta a gyűlés, hogy az ötven krajczárnyi beléptidíjon felül 10 vagy 20 korból 32 frtot fizetett tagok a díjak további fizetése alól fölmentetnek, azonban halál esetén hozzátartozói a 40 frtnyi temetőköltséget egészen megkapják. Törköly József indítványára a közgyűlés jegyzőkönvi köszönetet szavazott az ipartestület előjáróságának és tisztikarának, mely a kezdet uttörő munkáját felkarolva, buzgólkodott nemesak a jótékonyág nemes elvére alapított egyesület létrehozásán, hanem törekedett a különböző elemek összehozására és egyesítése által a város társadalmi életére is kedvező hatást gyakorolni. — A tervezet több érdeklődő észrevétele és józanon meghánytvett észmeesere s némi pótlás után helybehagyta az ad hoc összehívott gyűlés, mely kimondván, hogy az alapszabálytervezetnek a miniszteriumnál történendő megerősítése után a társulat 500-nál több tagga, megalakul, egyhangú lelkesedéssel választotta meg három évre elnökül Szabó Józsefet, ki ez egyesület megalakítását néhány polgártársával együtt igen szépen készítette előre, továbbá alelnöknek Konyha Gézát, pénztárosnak Kovács Zsigmondot, jegyzőnek Rónay Gyulát, kinek ez ügyben eddig is kifejtett buzgósága nyilvánosan kifejezett elismerést érdemel s azon kívül még 20 rendes és 4 pót választmányi tagot, kiknek neveit újdonságunk rovatában megtalálhatjuk ezen a téren is, és tiszta szívvel kívánjuk, hogy e szép czélra egyesült társulat minél nagyobb mértékben feleljen meg nemes rendeltetésének. Polgártársaink ezzel az egyesüléssel és lelkesedéssel is bebizonyították életrevalóságukat és azt, hogy concordia res parvae cresunt!

Boldoguljon a közakarattal föllállított társulat és mint más városban, úgy itt is gyarapodjék a közhaszon javára! R. V. Gy.

Helybeli hírek.

A felsőbb leányiskola kérdése. Városunk közönsége és olvasóink tudják már, hogy Fábry János magán felsőbb leánytanintézete f. é. június hó végén megszűnik s ez időtől kezdve megyénkben egyetlen oly felsőbb tanintézet nem lesz, hová leánygyermekünket az általános magasabb kiképzés czéljából adhatnók. A több, mint két évtized óta fennálló s jó hírnévnek örvendő tanintézet megszűnése élenk vesztéség a művel társadalomra nézve, míböl kifolyólag közműveltségi szempontból egyik legsürgösebb kérdés városunkban, egy a megszűnő tanintézet minden tekintetben pótló felsőbb leányiskola felállítására. Nem minden elismerés nélkül említjük föl, hogy városi előjáróságunk a beálló hiányra már akkor gondolt, mikor a Fábry-féle tanintézet megszűnéséről az első hírek keringettek s nyomban rá egy bizottságot is küldött ki, mely előmunkálatokat készítsen egy a város hathatós támogatása mellett létesülő leánytanintézet felállítására. E bizottság javaslatait elkészíté, s azok most a közgyűlés sanctionálására várnak. De azon sajnós körülmény élenk tudatában, hogy a város atyáiban létező minden jó akarat nem képes az anyagi erőket meghaladó áldozatokra, a javaslatoknak kívánt sikerét nem remélhetjük. E kérdésben nézetünk s mondhatjuk intelligens közönségünk tekintélyesebb részének nézete is az, hogy városunknak még a legnagyobb áldozatok árán is bele kellene mennie a tanintézet ügyének kedvező lebonyolításába. Nemesak az általános műveltség szempontjából kívánhatjuk ezt, hanem

egy pokolbeli ördög hatalma alatt, hogyan lehetséges ez? Nem voltam képes távozni, nem, daczára a hölgy minden kérelmének s néma kétségbeesésének, melyvel szavait kísértve, az ajtóra mutatott, mint ha attól tartana, hogy kinyögya, kitől úgy látszik jobban félt, mint a hinduk huszongya poklától, még a távolba is megtalálja hallani beszédünket. Valami úgy megkötött, mondhatni földhöz szögezett, tudni akartam mindénaron, hogyan került ő ide, erőszakkal rablá talán el e szent bandita, vagy önként kötö hozzá életét? ez utóbbi feltevés különben egyenesen képtelenségnek látszott előttem, tudni akartam, s azért újra, meg újra kérdezősködve fordultam hozzá: biztattam, bátorítam, hogy jelenlétben nincs mitől tartani: hasztalan, a hölgy egyetlen hangot sem adott többé, minden felelete csak egy szép szeméből aláhulló keserű könnyesepp volt. Nem nézhettem tovább, az érzelem rajtam is erőt vett, pár lépést tettem felé, kezemet kinyújtam, hogy kezét megfogjam, és ime a nő utálattal fordult el tőlem, nemesak, de a kezét legnagyobb rémülettel, a félemtől szinte halálra sápadva tartá magacél, mint ha dögvészes lennék, kinek érintése egyenlő a halállal. Megvallom, ez bántott, a nő rémülete, félté makkassága végtelen rosszul esett, pedig hát az egész igen természetes, könnyen kimagyarázható volt. Én mohamedán vagyok, őt pedig kora gyermekségétől arra taníták, hogy Mohamed követői tegyeltemültebb lényei e földnek, páriák, kiket csak utálni lehet, de velők érintkezni is vétek. Ezt látva, utójára mégis jobbnak hittem, nem erőltetni a dolgot, de engedni: s azért még egy utolsó szánó pillantást vetve a szegény szenvedő nőre, szóltanul megfordultam, s a ronda, sötét tornácra on, elhagytam e bünbarlangot, a számandó szegény teremtmény kinyzó börtönét. De ki írhatja le meglepetésemet? alig tévők még pár lépést s lélekzettem kissé szabadabbban, ah, hisz az a barlang szinte megfullasztott, a mikor egyszerre, mint ha csak a földből bujt volna elő vagy a magashól hullt volna alá, a Fakirt pillantottam meg magam mellett. Önkénytelenül megdöbbenem, egy tekintet a szörny arczára, mindent megmagyarázott, pillanat alatt tisztába valék a helyzetrel, tudtam, hogy láttatlanul általam nem is gyanítva, már rég ott lappangott lakása körül, nyomom követett az első perctől, látott, a mint lakásába be s most abból ismét kiléptem. (Vége következik.)

Rimaszombat speciális érdekei is megkövetelik, hogy a megye fővárosában, az intelligencia központjában, ott, ahol majdnem 200 ezer nyelvi lakosának közigazgatási, törvénykezési s jogformán tanügyi érdekei elintézését nyernék, létezzen egy oly intézet is, melyben társadalmunk szebbik felének fejlődő bimbói a kor igényeinek megfelelő felsőbb kiképzésben részesüljenek. Amennyiben, amennyiben az égető szükség parancsolja, az alkalom is kedvező rá, mert oly szerencsés helyzetben van városunk, hogy a szükséges tanerőket jogformán helyben kaphatja, kik a hiányt a törvény követelményeinek megfelelően pótolhatják mindaddig, míg a leányiskola önálló tanintézeté fejlődhetik. Míg ha a helyi helyzet nem veszi figyelembe, abba a sajnós állapotba jöhet egész vármegyénk, hogy a leánygyermekkel bíró szülők a szomszéd megyékben fogják gyermekeiket felneveltetni: Miskolcra és Losoncra, mely utóbbi, mint egyik mai újdonságunkban látható, roppant erőfeszítéseket tesz saját emelkedése czéljából. A jókarant pusztán nem elég s a javaslatoknak elvi elfogadása ez állapotot nem segít. A Demoszthenészknél szebben beszél a tett s Rimaszombat városának képviselő testülete — bár sok hasznos munkát végez — bizonyára akkor végezne leghasznosabbat, ha egy felsőbb leánytanintézet felállítását egyik legközelebbi ülésén kimondaná. Az okosság kitalálhatná a módját is annak, hogy az ez által felmerülő terhek miképen volnának legkönnyebben elviselhetők.

Halál. A szép képzettségű, de később elméjében meghabórodott s tébolyháza került ifjabb Chászár György elárvult kedves és szép leánykája a négy éves Ilonka tegnapielőtt jobb létre szenderült. A boldogtalan telekkönyvi tisztviselőnek, a kit még eddig nem sikerült a lipótmezei orvosoknak meggyógyítani, családja iránt őszinte részvétet érez jóságú közönségünk, a melyet nagyon megrendített ez család szomorú sorsa.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter, Tell Vilmos, rimaszombati pénzügyigazgatósági vezető számíttatott kir. számvizsgálóvá nevezte ki. Az Oswald Frigyes rimaszombati m. kir. adótitzt ellennőrré történt kinevezése következtében megürült állomásra Soós Miklós lévai magy. kir. adótitzt, a Szivoczényi Péter magy.-rózei m. kir. adótitstnek Kaloesára történt áthelyezése következtében üresedésbe jött adótitst állomásra Kovács Albert adóhivatali gyakornok neveztetett ki.

Választmányi tagokul a vasárnap tartott temetkező társulati alakuló gyűlés a következőket választotta meg: Nagy Ferenc városi főjegyző, Soós Ferenc és, Rábely Miklós, Varga Lajos, Hollósy József, Szabó János (Kriston), Király Ferenc, Kallá Mihály, Törköly József, R. Vozáry Gyula, Tóth Péter, Jakovec Alajos, Stolez Zsigmond, Tarján János, Sarinay Ignác, Trubint Lukács, id. Kovács István, Soós László, Németh Károly, Timko Mihály; pötagokul: Léway István, id. Bodzássy József, ifj. Csapó János, Rakottya Lajos.

Adomány A helybeli polg. olvasóköri, mely minden szép eszmét pártfogolni szokott, helyiségében egy perselyt tart jótékony adományok gyűjtésére. A perselybe gyűlt adományok ez idő szerint a Tompa-szobor javára szolgálnak. Az áldozatkészség filléréiből már egyszer volt alkalmunk a kör részéről szép összegesséket nyugtatványozni, mit ez alkalommal is megteszünk annak kijelentésével, hogy ezuttal 4 frt 96 kr. gyűlt össze a Tompa-perselyben, mely összeg gyűmölcsözőleg elhelyeztetett.

A sorozás gimnazombában. Hétfő óta a rimaszombati járás legényei vannak a sorozás alatt. A jó formán magyar nemzetiségű ifjak életének e fontos mozzanata sokkal zajosabb a mult heti sorozásnál; már korán reggel elkezdődik a dajna, a bubánat kitoréseinek daloló árja, mely betölti a város főbb utcait. E járásból összesen 602 legény állítottatott, még pedig az első korosztályból 323, a másodikból 145, a harmadikból 135. Tartozás a 25-ik sz. gyalogrezdbre 45, a honvédséghez 72. Reklamált az I-ső korosztályból 30, a II-ikből 16, a III. ből 11, összesen 57. A sorozás tényleges eredményét lapunk zártáig még nem ismerjük, annyit azonban jelezhetünk, hogy sokkal kedvezőbb a mult hetinél.

Uj épület fogja díszíteni nemskára a Kossuth-utczát. Építeti Dr. Zehery István, városunk egyik közkedvességű, szorgalmas orvosa egy óeska rongyos ház helyén. A napokban lerontott óeskaépület helyén, nem sokára esinos hajlék emelkedik föl. Az új ház alapkövét tegnapielőtt tették le. Bár mások is gondolták rá magokat jó berendezésű házak építésére. Így mindjárt rendezettebbek volnának lakásviszonyaink s jobban vonzódnának vidékről és nyárra a fővárosból is a nálunk lakni szerető lakosok, és szaporodnék a más felől beköltözők száma, ha különben is kedvelt városunkban sok jó egészséges lakás épülne!

Szerencses vadászat. A rimaszombati vadász-társaság tagjai a mult napokban megváltozott időjárás következtében ismét szalonkára rándultak ki; — reményekben nem is esalatoztak, mert a szombati kirándulás eredménye öt szalonka lett. A vadásztársulat egyik legszorgalmasabb tagja Szakall Vince egy hatalmas őzbakot ejtett el.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában plebánosok kinevezése czim alatt közölt újdonságunkat következőleg igazítjuk helyre: Káposztássy Imre feleli plebános nem hazai plebánosnak, hanem Nógrádmegye Karancs-Keszi községének plebánosává neveztetett ki. — Saskeőy Ferenc barcazi plebános pedig szintén Nógrádmegyének nem Vilke, hanem Litke községébe távozott.

Vármegyei újdonságok.

Lelkészválasztás volt folyó hó 13-án Rozsnyón. a Czékus István b. e. püspök halálával megüresedett lelkesítő állomás betöltésére került. A választók igen nagy érdeklődéssel tartott gyűlésen a gömöri esperesség képviselőjeként Bartholomaeidesz László alesperes jelent meg, az egyházszabályzat értelmében az elnöki teendőket dr. Markó Sándor egyházi felügyelő teljesítette, ki hatásos megnyitó beszédet tartott. A rozsnyói egyház papjai — mondá a szóó — a multban a lelki nagyságnak sok szép példáját mutatták föl. Fischer András, kit 1540-ben Bebek a krasznahorkai vár faláról dobott le, vallásáért vértanu halált halt. Mateon János lelkész 1556-ban vejevel együtt a füleki várba hurcolta a török zsarnokság. Regius Király Jakabot, kit később gályarabságra kárhoztatott a vallásos türelmetlenség, és Zareontius Pált 1671-ben a jezsuiták ösztönzésére bejött horvát katonák üzték el hivatalukból. 1705—1710-ig H. Rákóczy Ferenc alatt fénykorát élte a rozsnyói egyház. Sárosi János püspök, az akkori rozsnyói lelkész idejében

a vallásszabadság és jogegyenlőség életbe lépett. Az egyházfelügyelőséget és egyháztanácsosságot H. Rákóczy F. intézkedése hozta létre s ezek azóta is meg vannak. 1711—1783-ig azonban gyászos időt élt át az egyház, a papok Berzétén laktak s a jezsuiták engedélye nélkül még magánügyeik elintézését végezték sem mehettek be Rozsnyóra. A türelmi parancs után az egyház visszatért Rozsnyóra. Ezek után a tudományos készütségű elnök egymástól említi meg az időkben működött lelkészeket, kik közé Pákh Mihály superintendens is tartozik, a kit 1849-ben hazaszereteteért fogságra vetettek s az utolsó lelkésznek, Czékus István püspöknek az egyházi és világi életben kifejtett nagyszerű működését, melylyel magát az egyház és haza halálára érdemesítette. Erre az egyház jövőjét szem előtt tartva érdelezi a tenni valókat, melyek a megválasztandó lelkészre várnak: a hívek lelki gondozását, az anyagi helyzet javítását, a nevelés és tanítás ügyét, végül az egyház viszonyait érinti s óhajtja, hogy a megválasztandó lelkész az országos törvények határai közt a többi vallásfelekezettel szemben a teljes jogegyenlőség és viszonyosság alappára helyezkedjék, tapintatos eljárásával kerüljék a surlódásokat, s a netán felmerülő ellentéteket békés uton iparkodjék kiegyenlíteni, de ha bárholonnan oly eljárást tapasztal, mely az egyházat sérti s a törvénybe ütközik, a megtámadott jogokat és igazságnak teljes erejével törekedjék érvényt szerezni. Majd azt a reménységet fejezte ki, hogy a közgyűlés bölcsessége oly férfiat választ, kinek multja biztosítót nyújt a jövőre, az ülést megnyitottnak mondotta. A nagy tetszéssel fogadott beszédet a választók névsorának felolvasása és megállapítása követte. Erre felolvasták az egyháztanács és az apr. 7-iki közgyűlés jegyzőkönyvét, mely szerint a rozsnyói lelkészre egyedül Terray Gyula gömöri főesperest, süvelei lelkészét jelölték ki. Hajcsy Sándor főgyüm. igazgató hivatkozva az elnök szavaira, úgy találja, hogy a kijelölt lelkész az elnök beszédjében az egyház részéről elfogadott képességeknek és minősítéseknek tökéletesen megfelel; emelgöve Terray Gyulát, mint az esperesség és egyházkerület egyik kitűnőségét megválasztani indítványozza. — A közhelyesléssel találkozott felszólalás után elnök kérdést intéz a gyűléshez: nines-e valaki más véleményben? S minthogy szóhára már senki sem jelentkezett, s a gyűlés tagjai egyhangú lelkesedéssel hangozták a jelölt nevet, kihirdette az elnök a határozatot, mely szerint Terray Gyulát a rozsnyói egyház lelkészének egyhangúlag törvényesen megválasztotta a gyűlés. Végül az elnök tolmácsolja a közgyűlésnek azt a forró kívánságát, hogy a megválasztott férfit az ezek Ura áldásos segítségével az egyház javára sokáig boldogul működhessék. Utójjára a meghívó levelet a gyűlésen a jelenlevők aláírván, egy 24 tagból álló bizottságot neveztek ki, hogy ez a felügyelő vezetésével a meghívólevelet vigye el a megválasztottnak. Ezzel a gyűlés véget ért. Mi is tiszta szívvel kívánjuk, hogy a rozsnyói egyház újonnan választott lelkészét, az érdemekben gazdag Terray Gyula esperest, hasznos és lelkes működése új körében, évek hosszú során át jó egészségben éltesse.

Negyedévi adóstatistika. Gömör-Kisont-megyében az első évnegyedben a mult évről átvitt adóhátralék volt 171953 frt, az első évnegyedre kivetett adóösszeg kitétt 191437 frt. Ezen 362890 frtnyi állami adótartozásra befizetett márczius hóban 15199 frt, január—februárban 108726 frt, töröltetett 3347 frt, összesen 127273 frt. Maradt még hátralékban a következő évnegyedre 235616 frt.

Első magyar ipar védegyelet alakítására hívja fel a „R. H.” szerkesztősége Schlosser Albertné urnót a rozsnyói nőegyesület elnökét. A felhívást nyílt levél alakjában közli s kifejezést ad azon nézetének, hogy különösen a magyar szöveg-ípar fellendülésére legfőbb tényezőként a városi jótékony nőegyesületek hivatnak. Az eszme minden esetre pártolásra méltó s hisszük, hogy a különböző egyesületek eszmék pártolására s mélyre ható eredmények elérésére a még ily irányban ki nem szakmányolt női szellem, a mai korban alkalmasabb az elfásult férfi kedélynél s a felhívásnak Rozsnyón meg lesz óhajtot fogadjatja.

Közgyűlés. A gömörmegyei magyar közművelődési egyesület g a r a m i köre a mult hó 22-én Pohorella vasgyárban gyűlést tartott, melynek lefolyásáról a következő értesítést vettük: Elnök Kalchbrenner Hugó dr. szép beszéddel nyitván meg a gyűlést, jelzi, hogy a kör öt évi egyklusát befejezte ugyan, de a további fenállásra is hivatva van, mert a kibocsátott aláírás i veken ismét 80 tag jelentette be részvételt s így jelentékenyen meg is erősödött. Az elnöki megnyitó beszéd egyuttal számot adott a lefolyt öt év alatt elért eredményről. E szerint a kör, melynek öt évi bevétele meghaladta az 1600 frtot, berendezte a polonkai ovodát, segélyezte a helpait s fenartotta a sumjacei nyári gyermekmenhelyet; kiosztott 100 drb Groo-féle olvasó könyvet, 265 drb Ertl-féle természetrajzot s két tanerőt 30—30 frt jutalomban részesített. Ezenkívül oleső és hazafias tót olvasmányokat terjesztett, melyek segélyével a pánszláv lapokat kiszorította a Garam-vidékről. — Az elnöki jelentés meghallgatása után a leköszönt tisztikart választották meg. Elnök lett Kalchbrenner Hugó dr., alelnök: Erőssi Sámuel, jegyző: Antony János, pénztárnok Schmer János. — s még 15 vál. tagot választottak. Ezután elhatározták, hogy a pénztári készletből a helpai ovodára 50 frtot az óvónó fizetésének javítására 27 frtot, — a Slovenske Novini hazfias tót újság előfizetésére 24 frtot, iskolák felszerelésére 15 frtot fognak fordítani.

Fürdőviz vizsgálata véget jelent meg a napokban Bécsből és Budapestről Csizen egynehány hirneves orvos, a kik a már nagy keletnek örvendő jóvizet tudományosan fogják elemezni és széleskörben körben ismertetni. A vizsgálat eredményéről nemskára hiteles adatokkal fogunk szolgálni, egyelőre csak annyit jegyzünk meg, hogy az eredmény minden várakozást felülmul s a források víze, mint remélhető, nem apad, ezental a veszedelmes beteg nagy száma nem csak Hall-t, hanem édes magyar hazánk, közelebről vármegyénk világhírűvé váló eszi fürdőjét fogja fölkeresni. Az ügyes és körültekintő tulajdonosok sem kímélnék költséget és fáradságot, hogy a eszi fürdő a közegészség érdekében minden kívánalomnak megfeleljen. Az idén épített új vendéglőt májustól fogva Tóth Pál, városunkban jól ismert vendéglős vette használatba. A kis faluba a lakásviszonyok is kedvezőbbek lesznek az idén, mert már is többen hozzáfogtak a fürdő közelében az építkezéshez. Ideje is már ennek.

mert legalább nem lesz többé az a zavar a lakás kibérlésnél, a mi tavaly volt. Biztos forrásból tudjuk, hogy a fürdő tevékeny igazgatója alig győzi már a megröndeléseket eszközözni. Egyebek közt ez is igen jó jelenség arra nézve, hogy vármegyénk jövőjébe serény munkálkodás mellett szép reménységet helyezünk!

Vegyes hírek.

Királyi táblák. A királyi tábláknak régóta vajdó decentralisatiója végre megoldást nyert a minisztertanácsban. E szerint hazánkban 11 kir. tábla lesz, u. m. Budapesten, Pécsen, Kassán, Győrött, Pozsonyban, Szegeden, Debreczenben, Temesváron, Nagyváradon, Kolozsvárt és Marosvásárhelyen. A mi törvényszékek ügyei másodfoku itélőhatóságra, Kassára fognak kerülni.

Levél Amerikából. Dr. Veres Samu főgymnásiumi tanár a napokban levelet kapott egy Amerikába vándorolt volt tanítványától. A fiatal discipulusnak nagy oka volt a kivándorlásra, a mennyiben nemzetiségi fanatizmusa a magyarországi iskolai törvényekkel annyira ellentétbe jött, hogy az éretlen koru ifju a hazai tanintézetekben nem fejezhette be tanulmányait. Elkerült tehát Amerikába, hol jelenleg egy pitsburgi tót újságnak munkatársa. Leveleiben többek közt állitgatja, hogy igen jó sorsa van, — de mindemellett is utólerzte az égető honvágy. Ha már azok is vissza kívánkoznak, kiknek jó sorsuk van, mennyivel égőbb honvágyuk lehet azoknak, kik az amerikai Eldorádóban sem tudnak zöldágra vergődni! Legjobb nem menni Amerikába.

Nógrádmegye új székhelye — Losonc. A szomszéd vármegyében már régen megindult azon mozgalom, hogy a megye székhelyévé Losonc tetessék, egy lépéssel közelebb jutott ezélfajhoz. Losonc r. t. város képviselő testülete apr. 8-án tartott ülésében 150.000 forintnyi összeget s tizholdnyi városi belterületet ajánlott fel a vármegyeház építési költségeire azon esetre, ha a megyei székhely Losoncra tetetik át. A képviselő testület egyhangúlag nagy lelkesedéssel szavazta meg az összeget, mely abban az esetben, ha a székhelykérdés kedvező megoldást nyer, kölcsön útján fedeztetnék.

Elszalasztott magyar művész. Pálmai Ilka, a népszínház egykori páratlan művésznője — kiról a mult év végén az a hír keringett, hogy New-Yorkba megy vendégszerepelni — jelenleg a bécsi „an der Wien” színházhoz van szerződötve. Amerikai szerződésének hírére a magyar sajtó egyidőben humbognak tekintette, miből kifolyólag Pálmai Ilka nyilatkozatot tesz közé a magyar lapokban az impressarió bukása következtében érvénytelené vált szerződés hiteles másolatával együtt, melyből megtudjuk, hogy a hirneves művész a népszínház igazgatójával nem üzött jütéket, s neki Amerikába 30 estére 16.000 frt fellépti díj volt biztosítva. De a megbukott impressarió ígérését nem válthatván be, kénytelen volt más felé nézni s miután a népszínház a kért kétezer frt fizetés felemelést nem adta meg, Bécsbe szerződött igen előnyös feltételek mellett. Egy uttal kijelenti, hogy bárhova vesses sorsa, mindenütt büszkén fogja magát magyarnak vallani. Így a magyar operette egyik esüllaga bizonytalan időre eltűnt a láthatárról.

Arany János a ponyván. Ráth Mór, Arany János kiadója a következő felhívást adta ki: Arany László urnak régi óhajta, hogy boldogult atyja legnépszerűbb művei valóban a nép olvasmányává váljanak, tehát az ugynevezett ponyva-irodalomban helyet foglaljanak. Óhajtaának megfelelő, oly kiállításban, alakban, nyomtatásban, a minő a Rózsra ur és neje által kiadott Tatár Péter-féle népies gyűjtemény, de mégis oly képekkel, melyek, megtartva a nép által megszokott modort, a jobb izlésnek is megfelelőnek, meg fognak nálam jelenni: Arany János, Toldi, Bolti ára csak 8 kr.! Arany János, Szent László füve, Bolti ára csak 4 kr.! Arany János, Jókai öröge, Bolti ára csak 4 kr.! Kérem szívesen: a kulturális egyleteket, népköröket, földesurakat, tisztartókat, körjegyzőket, szolgabírákat stb., ezen minden anyagi hasznót kizáró vállalatra, a hallhatatlan művek potom árára és arra figyelmeztetni, hogy valóban jót tesznek a néppel, eselődéssel, ha hatáskörükben terjesztik, hisz először történik, hogy magyar klasszikus a ponyvára kerül. — A fizeteket szerencsém lesz megjelenésük után beküldeni. Budapest, 1890. április hóban Őszinte tisztelettel Ráth Mór könyvkiadása Budapest, Haas-Palota.

Stanley könyve a „Budapesti Hirlap”-ban. Az egész multévi világ izgalmas várakozással néz Stanley új könyve elé, melyben megírja harmadik afrikai utazását. Alányszor megkerült abból a csodálatos világrészből, mindannyiszor egy nagy tett diadóját hozta magával. Első vállalkozásához az ötletet a New-York Herald szerkesztőségétől kapta. Hirlapíró volt s lapja megbizta, hogy keresse föl az elveszettnek vélt Livingstonet Afrika belsejében. Fölkereste ezer viszontagság árán és ellátta őt segély forrásokkal, hogy kutatásait folytathassa. Második útja amaz ismeretlen közép-afrika területekre vezérelte, melyeket első expediciója alatt érintett s beutazásukhoz becsapást érzett, az eredmény a Kongó-állam megalapítása volt a belga protektorátus alatt. Könyvei, melyek e két útról szólnak, sok százezer példányban keltek el; lefordították minden európai nyelvre, átdolgozták ifjúsági olvasmányoknak s csak e gyermekkönyvek forgalma ezerekre rug. Hatása csak a Robinsonéval mérhető össze, mert Stanley egyéniségében a tudós buvárkodó s az elbeszélő művész ritka tökéletességgel egyesül. A tudósok munkái kizárólag oktatni akarnak, Stanley az ismeretekkel együtt az izgalmat is közli, melyekbe neki megszerzésük került. Könyvei nyomán képesek vagyunk őt követni válalata útján, átérzünk bátor elszántságát, részt veszünk önfeláldozó fáradaibaiban. Mert a tudós s a hős oldalán megszólal mindig az újságíró, ki az ismeretanyag közepett meglátja a pikáns és vonzó reflexeket s ezeket azzal feldolgozni tudja. Most egy új könyve van sajtó alatt, mely szenzációs érdekességben messse felül mulja az eddigieket. Címe: „Emin basa expediciója.” Egész Odyszsza lesz ez a XIX. századból! Három évig volt oda; eltűnt a civilizált világ elől, nyoma veszett egészen, mintha a föld nyelte volna el. Halálhírét terjesztették s ezt csak nagysokára ezafolta meg egy-egy eltévedt levele ismeretlen országrészek belsejéből. De a mire vállalkozott megoldotta fényesen s Kairóban most úgy fogadták, mint egy Kolumbust vagy Magellánt. Mint erőteljes férfiú indult

ez utjára s mint megtört ősz ember került vissza. De íról kelte ép s rögtön munkához lát, pár hét s új könyvét átadja a világnak. Ezt a könyvet a Budapesti Hírlap megszerzője Jvasói számára. Első eset, hogy a magyar Stanley-kiadás egyszerre jelen meg az eredetivel, s napi lap hasábjai megelőzik a könyvkiadást. A könyv ára külföldön 25 frank, 20 marka lesz, magyarban pedig 12 firt. A Budapesti Hírlap olvasói tehát ily értékű munka birtokába jutnak első kézből. Stanley könyve közlésének jogát a „Budapesti Hírlap” következő módon szerezte meg. Az eszme a könyv jogosított magyar kiadójától: Ráth Mórtól ered. Közél félszáz éves munka, törekvések, izgalmak nem voltak képesek elgyengíteni az ősz kiadó lelkében a becsület és kötelességérzetet, hogy áldozatok árán is megszerezzen a magyar közönség számára egy oly epokális művet, mely már keletkezésekor foglalkoztatja az egész világot. Hosszu alkudozás után s jelentékeny áldozattal sikerült biztosítani magának a jogot, hogy a jövő májusban egyszerre tíz európai nyelven megjelenő Stanley könyve magyar kiadása a tíz közt foglaljon helyet s föltötte ő rendelkezessék. De tapasztalásból tudja, hogy Magyarországon a könyvvásár nehézsékes és a közönség egy szűkebb körére szorítkozik, — ezért kereste alkalmas módját, hogy a kiadás a rendes könyvvásárlók körén túl, a nagyobb közönség elé kerüljön. Így ajánlotta föl az előzetes közlési jogot a „Budapesti Hírlap”-nak. A „Budapesti Hírlap” készségesen megkötötte Ráth Mórral a szerződést. Közösen viseli vele a kiadás terheit, mert hasznos szolgálattal véli lekötölni a nagy olvasó közönséget. A könyv első ívei már a „Budapesti Hírlap” birtokában vannak, de pécsát alatt őrzik, mert a szerződés alapföltétele, hogy közlése a többi európai kiadványokkal egyszerre induljon meg, a mi előre láthatólag május havában lesz lehetséges. Nem boesájtkozunk a könyv előzetes ismertetésébe; nem is tehetnők mert Stanley még be sem fejezte azt. A „Budapesti Hírlap” olvasói oly művet várhatnak, mely felelni fog önmagáért. Abban a meggyőződésben hozzuk mind-ezt közönségünk tudomására, hogy a „Budapesti Hírlap” Stanley-kiadása közérdeklődéssel fog találkozni s a magyar művelt osztályok figyelmét nemcsak ez új műre hívja fel, hanem ráirányozza a hasonló tárgyú, becsü és tanulmányi könyvekre, melyekről nálunk eddig az ilyesmít élvezni képes közönségből csak egy töredék vett tudomást. — A „Budapesti Hírlap” megrendelhető egy hóra 1 firt 20 krért, egy negyedévre 3 firt 50 krért a kiadóhivatalban Budapestben kalap-utca 16. sz.

Nincs nézeteltérés az orvosok között se többé abban, hogy rheuma a vérben levő savak következménye és hogy ez a savtartalom a vese és máj szervi működésnek megzavarása folytán képtelen kiválni a vérből. Tény tehát az, hogy a rheuma csak abban az esetben gyógyítható, ha okai eltávolíthatók, azaz, ha a vesék és máj egészséges működése helyreállítható. Ez természetesen csak oly gyógyszer segítségével lehetséges, a melynek összeállítására szoros tudományos alapon nyugszik és a melynek az a speciális tulajdonsága van, hogy a veséket és a májat rendszeres működésre kényszeríti. Ily gyógyszer a Warner-féle Safe Cure, a mely által már sok szenvedő beteg nyerte vissza egészségét. Warner Safe Cur-je palackként 2 firtjával kapható az ismert gyógyszertárakban. Foraktár a Megváltó gyógyszertárban Pozsonyban, és Török József gyógyszertárban Budapestben.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázat.

363 sz. — A felügyeletem alatt álló rosnyói kir. járásbírósnál lemondás folytán üresedésbe jött — évi 360 forint segélydíjjal javadalmazott joggyakornoki állásra ezennel pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, az 1883. évi I. t. cikkben körülírt képességeket, nyelvismereteiket és eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg írt folyamodványukat ezen hirdetésnek a hivatalos lapban harmadszor megjelenésétől számított két (2) hét alatt, — a közhivatalban állók illető hivatalfőnökük útján — hozzám annyiaval inkább nyújtsák be, mert a nem szabályszerű uton vagy elkésve érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Kelt Rimaszombat, 1890. április hó 8-án

Fornét Jenő kir. tszéki elnök.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázat.

314 sz. — A felügyeletem alatt álló rimaszombati kir. járásbírósnál — esetleg a vezetésem alatti kir. törvényszéknel — egy évi 360 forint segélydíjjal egybekötött joggyakornoki állás betöltése céljából ezennel pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, az 1883. évi I. t. cikkben körülírt képességeket, nyelvismereteiket, és eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt sajátkezűleg írt folyamodványukat ezen hirdetésnek a hivatalos lapban harmadszor megjelenésétől számított két (2) hét alatt, — a közzolgálatban állók hivatalfőnökük útján — hozzám annyiaval inkább nyújtsák be, mert a nem szabályszerű uton, vagy netán elkésve beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Kelt Rimaszombatban, 1890. április hó 10-én.

Fornét Jenő kir. tszéki elnök.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

1204. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telexkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **m. kir. kincstár** végrehajtónak **Farkas Jánosné szül. Simon Zsuzsanna** végrehajtást szenvedő elleni 54 firt 8 kr., 130 firt 75 kr. adókövetelés és járuléki iránti végre-

hajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Trizs községben fekvő a trizsi 31. sztykben foglalt Farkas Jánosné Simon Zsuzsanna nevében álló 26., 238., 362., 420., 665., 839., 1002., 1085., 1130/a. hrsz. és 24. számú házra az árverést 342 firtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi **április hó 23-ik napján** d. e. 10 órakor Trizs községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 34 firt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban 1890. évi **febr. hó 27. napján.** A Rimaszombati kir. törvényszék mint telexkönyvi hatóság. **Hänrich,** kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

Alólirott tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy a folyó április hó 1-től a Szabadka-pusztai vendéglőt kibéreltem s nálam igen jó ételek és saját kezelésű italok minden időben pontos kiszolgálás mellett jutalmas áron kaphatók. Magamat a n. é. kiránduló és utazó közönség figyelmébe tisztelettel ajánlom.

P.-Szabadka, 1890. április 15.

STOLCZ JÓZSEF, bérlő.

Hirdetmény.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy **szabó üzletemet** színtartó és a legfinomabb **brünni és reichenbergi szövettel** bőven elláttam, és készítek ev. ref. lelkészek számára megállapított **papi öltözéket,** továbbá **katonai egyenruhát** s különösen **díszmagyar ruházatot,** ugyszintén **mindenféle uri öltözetet.** — Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy éveken át saját beszerzett kelmeikkel rendelkezem. — E téren szerzett szakismereteimről a n. é. közönségnek 12 év alatt volt alkalma meggyőződni. — Tisztelet megrendelőim eddigi becses partfogását köszönve, további jóindulatukba magamat tisztelettel ajánlom. Igérem, hogy valamint eddig megfeleltam a belém helyezett szives bizalomnak, ugy ezután is készségi és pontosan töreksem eszközölni a tisztelt közönség lekötölező megbizását.

Tisztelettel

Rimaszombat, 1890. márczius hó 30.

GECS ISTVÁN, férjiszabó.

Lakásom: Deák Ferencz utca 1. szám.

Bérlet.

Szabó Ágostonné szül. Ragályi Sarolta ragályi birtoka 1891. január 1-től 6 vagy 9 évre bérbe vehető. — A birtok áll 210 hold szántóföld és rétből és 334 hold erdő-területről, 1200 □-övel számítva. Bérleni szándékozók bővebb értesítést nyerhetnek alólirottól Budapestben (Ferecz József rakpart 10. szám.) vagy **Molnár József** ügyvéd urtól Rimaszombatban.

1—3

SZABÓ ÁGOSTON.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint **gróf Serényi Béla** ur ő méltósága tulajdonát képező **Putnok** városában gyakorolható **helypénzszedési- és vásárjog,** valamint ugyanott a főtéren levő

„Vám” vendéglő helyiségei

1891. évi január hó elsejétől egymásután következő öt évre bérbe fognak adatni.

Bérajánlatok — melyekhez 300 firt bánatpénz melléklendő — akár a helypénzszedési- és vásárjogra és a vendéglőre külön-külön, akár mindkettőre együttesen f. évi június hó 1-ső napjáig alólirott címhez intézendők. — Bérbeadó tulajdonos fentartja az ajánlattevők közötti szabadon való választhatást. — A közelebbi föltételeket illetőleg akár szóval, akár írásban kívánatra bármikor szívesen szolgál fölvilágosítással

Gróf Serényi Béla

központi irodája Putnokon.

2—3

Elköltözés miatt

5 darab igás ló,

1 fedeles hintó,

1 nyitott ruganyos kocs.

1 igás szekér, valamint igen jó és finom

boreczet — literje 16 krjával — eladó.

Értekezhetni Rimaszombatban **Tóth Pal** tulajdonossal.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

érez- és vasöntödém,

mely a téli hónapok alatt szünetelt, e hóban megnagyobbított erővel **ismét megkezdte működését** és ajánlom azt mindenféle gép- és kereskedelmi öntvények szállítására.

Legjutányosabb megszámitást, pontos kivitel mellett biztosítva, maradtam kiváló tisztelettel

HERCZ ZSIGMOND,

gazd. gépgyára, érez- és vasöntödéje

1—3 **MISKOLCZON.**

Hirdetmény.

198. sz. — A néhai **Miks Ferenczné** született **Kálmán Mária** hagyatékához tartozó rimaszombati belső és külső ingatlanságok önkéntes árverés utján eladása Rimaszombat város árvaszékénél ^{72/1000} számú határozatával elrendeltetvén, a város közkézánál megtartandó árverés határnapjául f. évi **április hó 19. napjának délelőtti 9 órája** tüzetett ki. Venni szándékozók ezen intézkedésről azzal értesítettnek, hogy az árverési feltételek addig is a hivatalos órák alatt **Huszt Lajos** árvaszéki előadónál megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város árvaszékének 1890. évi márczius 18-án tartott üléséből.

3—3 **Szabó György,** árvaszéki elnök.

Répatermelő

figyelmébe van szentesem ajánlani mindenféle répatermelési eszközöket, u. m. legkitünőbb Clayton & Shuttleworth-féle **mélyítő-ekék** 8 és 10" szántásra, **répavető-gépek,** **kapáló- és kiszántó-ekék,** **répa-kiemelők, kultivátorok** és minden más talajművelési eszközöket a legjutányosabb árban előnyös fizetési feltételek mellett.

Kiváló tisztelettel

HERCZ ZSIGMOND,

gazdasági gépgyára, érez- és vasöntödéje

1—3 **MISKOLCZON.**

Hirdetmény.

1822. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telexkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Gömör-megyei Nép- és Iparbank** végrehajtónak **ifj. Csúr János** alsó-balogi lakos végrehajtást szenvedő elleni 125 firt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Alsó-Balog községben fekvő az alsó-balogi 117. sz. telekjkyben A. 1—13. 16. sor sz. a. foglalt ^{2/4} urb. telekből, 3. 2. számú házból, urb. erdő s legelő illetményből ifj. Csúr János illető fele részére az árverést 1078 firtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1890. évi június hó 13-ik napján d. e. 10 órakor Alsó-Balog községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 107 forint 80 krajczárt készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1890. márcz. hó 31. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telexkönyvi hatóság.

Hänrich, kir. tszéki bíró.